

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ

2017

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ ОРГАНИЗАЦИЈЕ
ПРИЈАТЕЉИ ДЕЦЕ СРБИЈЕ
ЗА 2017. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

УВОДНИ ДЕО	3
ПРОГРАМСКИ ДЕО	4
А. СТАЛНИ ПРОГРАМИ	4
А 1. КЊИЖЕВНА НАГРАДА „НЕВЕН“	4
А 2. ПРИЗНАЊЕ ДОБРА ИГРАЧКА	5
А 3. БЕЏЕВИ И ДОБРОДОШЛИЦЕ ЂАЦИМА ПРВАЦИМА	5
А. 4. ДЕЧЈА НЕДЕЉА 2017	5
А.5. ТАКМИЧЕЊЕ ЗА НАЈБОЉУ ДЕЧЈУ КАРИКАТУРУ „МАЛИ ПЈЕР“	13
Б. ПОСЕБНИ ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ	14
Б1. ДЕЦА У АКЦИЈИ! ОДРАСЛИ И ДЕЦА ЗАЈЕДНО КА СИГУРНОМ И БЕЗБРИЖНОМ ДЕТИЊСТВУ	14
Б2. „Одрживи циљеви развоја УН за младе“ (ERASMUS+, SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS 4 YOUTH)	15
Б3. ПРОЈЕКАТ „ЛАБОРАТОРИЈА БУДУЋНОСТИ“ (ERASMUS+, FUTURE LAB)	16
ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ – НОВИ ПОДСТИЦАЈИ И ИНИЦИЈАТИВЕ	16

УВОДНИ ДЕО

Пријатељи деце Србије (ПДС) је друштвена, невладина организација која се бави бригом о деци, а мисија јој је да својим деловањем доприноси заштити, промоцији и остварењу права детета, стварању услова за безбедно и срећно детињство, животу у сигурном, подржавајућем и инклузивном породичном и друштвеном окружењу за свако дете. Залажемо се за остваривање права на квалитетно образовање, здравствену и социјалну заштиту, за поштовање положаја детета у друштву, за слободан, хармоничан и оптималан развој све деце, пуну партиципацију у области које их се тичу, а у духу наше традиције и Конвенције о правима детета и свих позитивних међународних и домаћих прописа.

Пријатељи деце Србије делују и као асоцијација општинских организација које учествују у различитим активностима и пројектима које ова организација реализује на националном нивоу. Организацију на добровољној основи чине стручњаци који се баве децом, наставници, родитељи, студенти и остали заинтересовани грађани.

У 2017. години, ПДС је остварио многобројне пројекте програме и активности: Дечја недеља, Књижевна награда „Невен“, Признања „Добра играчка“ „Маслачак“ и „Мали Пјер“ - као традиционалне, и реализовао неке нове, као што су „Деца у акцији! Одрасли и деца заједно ка сигурном и безбрижном детињству“ уз подршку УНИЦЕФ-а и два ЕРАСМУС пројекта, као веома важан корак ка међународној сарадњи.

Пријатељи деце Србије су ове године радили уз подршку значајних организација и институција, као што су: Влада Републике Србије, Одбор за права детета Народне Скупштине, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарство културе и информисања, Министарство просвете, науке и тех. развоја, УНИЦЕФ, као и у сарадњи са: Скупштином града Београда, Заштитником грађана, Републичким заводом са соц. осигурање, великим бројем организација цивилног друштва, као и Мрежом организација за децу Србије, у којој је извршна директорка ПДС-а, од 2016. године, у мандату чланице Извршног одбора.

Уз све друштвене изазове и тешкоће, које се преливају и на наш рад, и у 2017. су остварени многобројни програми, пројекти и активности, били смо активни у владином и невладином сектору, а постигнута је и одрживост рада канцеларије – што нису, у датомј контексту, ни мали, ни занемарљиви резултати. Чланови Управног одбора ПДС, током 2017. одржали су две редовне и мноштво електронских седница и у редовној су комуникацији су са извршном директорком у вези свих текућих питања у вези са радом канцеларије, и према својим могућностима укључени у све активности. У 2017. години одржана је редовна седница Скупштине Пријатеља деце Србије, електронским путем, а услед селидбе канцеларије, а чланови Скупштине редовно су електронски информисани.

ПРОГРАМСКИ ДЕО

У сарадњи са градском и општинским организацијама, као и надлежним институцијама, организацијама, удружењима и грађанима, планирани су, организовани, праћени и реализовани, следећи стални програми/пројекти/активности:

А. Стални програми

А 1. КЊИЖЕВНА НАГРАДА „НЕВЕН“

Свечаност поводом доделе књижевне награде НЕВЕН, одржана је 5. октобра у Скупштини града Београда, а у име организатора, отворила је Љубица Бељански Ристић, председница Скупштине Пријатеља деце Србије. Програм је водио Милош Миловановић, тв водитељ и новинар.

Свечаности су присуствовали и представници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Републике Србије.

„Невен“ је најстарија и назначајнија награда из области стваралаштва за децу у Републици Србији а додељује се за белетристику, илустрацију књиге/сликовнице и популарну науку. Установљена 1955. године у организацији Пријатељи деце Србије, ова награда подстиче стваралаштво за децу, афирмише ауторе и најуспешнија остварења за децу. Додељује се сваке године за издања штампана у претходној години. Награду чине повеља чији је аутор Душан Петричић и новчани износ од 50.000 динара. Награда „Невен“ додељује се сваке године за издања штампана у претходној години. На овогодишњи конкурс стигао је 81 наслов објављен у 2016. години, из 16 издавачких кућа.

Жири за белетристику радио је у саставу: Милован Данојлић, Гордана Главинић и Ивана Мијић Немет и донео ОДЛУКУ да се награда “Невен” за белетристику за 2016. годину додели **УРОШУ ПЕТРОВИЋУ** за књигу „КАРАВАН ЧУДЕСА“, у издању **ЛАГУНЕ**.

Жири за илустрацију радио је у саставу: Јана Вуковић, Бојан Стеванић и Братислав Миленковић, а од укупно 33 наслова које су имали у избору, донели су ОДЛУКУ да се награда “Невен” за илустрацију за 2016.г. додели **МАЈИ ВЕСЕЛИНОВИЋ** за илустрацију књиге „УЉЕЗИ“, у издању **ФАБРИКЕ КЊИГА**.

Жири за популарну науку радио је у саставу: Љубица Урошевић, Милован Данојлић, Гордана Главинић и Ивана Мијић Немет. У конкуренцији за награду било је 16 наслова, а жири је донео ОДЛУКУ да се награда “Невен” за популарну науку за 2016. годину додели **АЛЕКСАНДРИ БОЈОВИЋ** за књигу „МАРИЈА КИРИ“, у издању **ПЧЕЛИЦЕ**.

Све играчке и књиге приспеле на овогодишњи конкурс НЕВЕН и ДОБРА ИГРАЧКА поклоњене дневним боравцима за децу ометену у развоју или социјализацију: „Дечји центар“ Зајечар, „Наши снови“ Ваљево, „Индиго“ Ниш, и „Сомборски едукативни центар“.

Покровитељи награде НЕВЕН и признања ДОБРА ИГРАЧКА ове године били су: Министарство културе и информисања, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Републике Србије, Продуцентска кућа „НИРА“. У реализацији програма значајну подршку су пружили и Модна кућа „Мона“, Књиговезница „Паштрмац“ и Скупштина града Београда, као домаћин манифестације.

A 2. ПРИЗНАЊЕ ДОБРА ИГРАЧКА

Признање ДОБРА ИГРАЧКА има за циљ промовисање домаће квалитетне играчке, као и подстицање произвођача и увозника да на тржишту обезбеде што квалитетније играчке водећи рачуна о васпитно-образовним, развојно-подстицајним, здравственим, естетским, техничко-технолошким и еколошким критеријумима. Признање додељује организација Пријатељи деце Србије од 1987. године, а награда се састоји од повеље чији је аутор Борут Вилд и права коришћења знака Дobre играчке.

На овогодишњи конкурс за признање „Добра играчка“ стигло је 16 играчака.

Жири за доделу признања ДОБРА ИГРАЧКА радио је у саставу: Гордана Цветковић, Татјана Матијаш и Љиљана Драгутиновић и донео ОДЛУКУ да да Признање и могућност коришћења знака „Дobre играчке“, ове године припадне произвођачу „**Коцкица**“ из Суботице за играчку **РОТОБИЛ**.

A 3. БЕЏЕВИ И ДОБРОДОШЛИЦЕ ЋАЦИМА ПРВАЦИМА

Ова национална акција реализована је на основу дугогодишњег искуства, а комплети су припремљени и дистрибуирани према примљеним наруџбинама заинтересованих основних школа и локалних самоуправа.

Као и сваке године, беџеве и афише са текстом у виду добродошлице ђацима првацима осмислили су и дизајнирали, добитници награде „Невен“ из претходне године. Текст је написао добитница награде за белетристику Ивана Нешић, а илустровао је Александар Золотић - добитник награде за илустрацију. Текст Добродошлице преведен је на румунски, русински, мађарски, словачки и ромски језик.

Штампано је 10.000 комплета беџева и афиша са добродошлицом од чега је продато 7.046 комплета, док је остатак подељен гратис, школама, организацијама које се баве децом и дечијим болницама, као и учесницима сајмова и промоција на којима је ПДС учествовао.

A. 4. ДЕЧЈА НЕДЕЉА 2017.

од 5. до 11. октобра 2017. године

Мото: Градимо мостове међу генерацијама - ЗА РАДОСТ СВАКОГ ДЕТЕТА

Дечја недеља је на нашим просторима први пут обележена 1934. године и од тада се у континуитету мења и развија, прилагођавајући своје програмске циљеве потребама деце у контексту друштвеног развоја. Од 1987. године је на предлог организације Пријатељи деце Србије уведена Законом о друштвеној бризи о деци, и одвија се сваке године у месецу октобру.

Ова манифестација, која се реализује у циљу побољшања положаја детета у Србији, представља модел свестране сарадње државе, различитих цивилних и струковних организација, и повезивања свих важних чинилаца који делују у том правцу. Тако се смисао Дечје недеље из године у годину само увећава, а њени резултати препознају на националном нивоу.

Дечја недеља је и ове године традиционално реализована уз подршку и покровитељство Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а у реализацији активности *Дечје недеље* учествовале су владине институције, организације и удружења грађана, као и многи угледни појединци посвећени деци. Она видљиво, на најширем нивоу, указује на важна питања и изазове, константно истичући потребу даљег развоја интегрисаног и савременог националног система за промоцију и заштиту дечјих права.

Дечја недеља подстиче развој услова за бољи положај детета, и подсећа све релевантне друштвене актере на неопходност константног пружања финансијске, социјалне, здравствене, културне и образовне подршке сваком детету у нашем друштву. Истовремено, ова манифестација сензибилише јавност на потребе деце у остваривању својих права и важност њиховог директног учешћа у друштвеном животу.

У години која је на националном нивоу посвећена међугенерациској солидарности и Дечја недеља је била прилика да се подстакне стварање бољих услова за остваривање међугенерациског разумевања и сарадње у нашем друштву, у циљу квалитетног и оптималног развоја сваког детета.

Програм активности Дечје недеље, на републичком и локалном нивоу, остварен је уз пуну партиципацију деце и младих широм Републике Србије. Остварени су циљеви ове дугогодишње манифестације која скреће пажњу на децу и младе као субјекте права и носиоце захтева према држави у остваривању тих права, а сви програми били су вођени у духу Конвенције о правима детета УН и осталим релевантним међународним и националним документима и позитивним прописима.

ПОНЕДЕЉАК, 2. октобар, 11:00-13.30 сати, Републички завод за соц. заштиту, Теразије 34

ОТВАРАЊЕ ДЕЧЈЕ НЕДЕЉЕ

- **Јавна и медијска промоција**
- **Јавна дебата: „Међугенерациска солидарност: везе и изазови”**

Отварање Дечје недеље, уз медијску и јавну презентацију програма манифестације, одржано је у Републичком заводу за социјалну заштиту у Београду. Програм је водио новинар Милош Миловановић. Свечаност је отворила вокална група Дечјег културног центра „Нађи своју звезду“, која је под диригентским вођством Снежане Деспотовић извела песме: СВЕТ МАШТЕ – Виктор и Милица Сотић, КАД БИХ БИЛА ПТИЦА – Лана Дрца и МАШТА – Елена Чикарић

Свечано отварање Дечје недеље, окупило је чланове Владе Републике Србије и представнике надлежних министарстава, Одбора за права детета Народне скупштине Републике Србије, Канцеларије УНИЦЕФ у Београду, значајних институција, удружења цивилног друштва која се баве остваривањем и унапређивањем права детета у нашој земљи, Пријатеља деце Србије и електронских медија.

У име Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Дечју недељу је отворио министар Зоран Ђорђевић, нагласивши да је међугенерациска солидарност једна од вредности живота сваког детета у породици и широј друштвеној заједници, а да је Дечја недеља још једна прилика да се створе бољи услови за остваривање права детета на оптималан развој, подстицањем међугенерациске солидарности. Председница Савета за права детета Славица Ђукић Дејановић истакла је да нема боље прилике од Дечје недеље да деца говоре, а одрасли да слушају, као што нема боље теме која и деци и одраслима даје прилику да чују једни друге. Директор Уницефа у Србији Мишел Сен Ло поручио је да је међугенерациска сарадња веома важна, да у Србији баке, деке, стричеви и стрине играју веома важну улогу у одрастању детета и да то треба неговати.

На отварању Дечје недеље говориле су и Милена Бићанин, заменица председника Одбора за права детета Народне Скупштине Србије, Гордана Стевановић, заменица заштитника грађана за

права детета и родну равноправност и Ива Ераковић, извршна директорка организације Пријатељи деце Србије.

У наставку свечаности уручено је признање МАСЛАЧАК које организација Пријатељи деце Србије додељује као друштвено признање за добротинство деци. Ово значајно признање има за циљ да укаже на примере добре праксе у пружању подршке деци и њиховом развоју, а овогодишњи добитник признања МАСЛАЧАК је УРОШ МИЈАЛКОВИЋ из Пирота, младић који је један од иницијатора праве акције међугенерациске солидарности коју су реализовали матуранти гимназије у Пироту. Урош и читава његова генерација вршњака положила је испит зрелости и пре званичне матуре, када су одлучили да матурско вече проведу обучени у фармерке и памучне мајице, а да новац који би потрошили на куповину свечаних одела, скупих хаљина, шминке и ципела, прикупе за оне којима је потребнији. Мотивисани хуманошћу и солидарношћу, направили су план да током 6 месеци новац уплаћују на заједнички рачун и тако прикупе око пола милиона динара како би помогли угроженој деци. Урош Мијалковић је до сада најмлађи добитник признања „Маслачак“ тренутно је апсловент на Факултету организационих наука у Београду и државни шампион у каратеу. Признање је уручила председница Скупштине организације Пријатељи деце Србије Љубица Бељански Ристић.

У завршном делу манифестације одржана је јавна дебата на тему: „Међугенерациска солидарност: везе са изазовима“. Уводничари на дебати били су Мирјана Рашевић, директорка Центра за демографска истраживања, Сузана Мишић, директорка Геронтолошког центра Београд, Наташа Симеуновић Бајић, професорка на Факултету за културу и медије Универзитета "Џон Незбит" и Дражен Зацери, члан Управног одбора Пријатеља деце Србије. У њиховим излагањима и у разговору који је уследио изнети су, између осталог, резултати неколико научних истраживања која су се дотичала назначене теме као и примери добре праксе, код нас али и у свету.

Показало се да нема изражених дискриминаторских ставова младих према старијима и обрнуто, а да им је заједничка потреба да буду социјално активни, да комуницирају са окружењем, да добијају подршку и признање за оно што знају или чине. Млади схватају важну улогу бака и дека у сопственом детињству и изражавају жељу да помогну старијим генерацијама. Старији желе да добију признање за своја знања и способности и да их употребе на корист млађима. Истакнуте су акције, пројекти, радионице у којима се успешно повезују генерације и добротинство коју имају учесници са обе стране. Наглашено је да државне институције, удружења грађана, специјализоване установе треба много више него до сада да смишљају програме те врсте и да подстичу, охрабрују и помажу све идеје и иницијативе које доприносе међугенерациској солидарности, посебно оним на добровољном, волонтерском нивоу.

Поменута је важна улога медија у стварању модела понашања у међугенерациским односима, у бољем разумевању социјалног стања и животних потреба како младих тако и старијих како би се и спонтано развила већа међусобна солидарност. Дебату је модерирала новинарка Бранка Оташевић, дугогодишња активисткиња Пријатеља деце Србије.

УТОРАК, 3. октобар, 12:00-16:00 сати, Народна скупштина РС, Краља Милана 14

СЕДНИЦА УЧЕНИЧКИХ ПАРЛАМЕНАТА

- Скуп представника ученичких парламената из тридесет општина у Србији кроз интерактивну дебатy „“

Значајан традиционални део *Дечје недеље* представља сусрет ученика, у циљу партиципације деце у обележавању ове манифестације. Скуп је модерирао потпредседник УО Пријатеља деце Србије, Дражен Зацери.

Поред панелиста, на догађају је учествовало 60 средњошколаца/ки из преко 30 општина у Србији и представници Одбора за Права детета, Народни посланици. Седницу је отворила Заменица председнице одбора, народна посланица Милена Бићанин. Потом су се присутнима обратили Генерални секретар регионалне канцеларије за младе, Марија Булат, која је представила могућност финансирања идеја и иницијатива деце, затим представница Уније средњошколаца Србије, Долорес Ашковић и Ива Ераковић, извршна директорка ПДСа која је децу упутила у значај дечјих права и Дечје недеље.

Без информације нема партиципације, тако да је уводни део садржао и предавање о међугенерациској солидарности, објашњен је појам, трендови и изазови у тој области на деци близак начин и деца су замољена да поделе новостечена знања са вршњацима кроз школске и локалне ђачке парламенте и неформалне канале. Такође, на седници смо спровели кратко истраживање у области заштите насиља над децом и повезали резултате са тиме на који начин међугенерациска солидарност доприноси поред осталог и заштити деце од насиља.

Скуп је, као што је планирано, организован као право скупштинско заседање, са правилима скупштинске процедуре (радно председништво, утврђени дневни ред, излагања ограничена на пет минута и званични усвојени закључци.). Закључак дискусије и иницијативе на којима ће се радити током године захваљујући овом догађају су:

Учесници основношколског узраста са општине Чукарица ће реализовати вршњачку едукацију на тему дискриминације којом ће поред осталих облика покрити и дискриминацију коју узрокује генерациски јаз и међугенерациско неразумевање.

Средњошколци из Ниша и Београда ће реализовати вршњачку едукацију на тему медијске писмености, медији и деца у служби смањења међугенерациског јаза.

На нивоу Београда, реализоваће се дискусија средњошколаца на који начин деца могу да учествују у програм наставе како би и теме међугенерациске солидарности ушле у наставне планове.

Средњошколци из Новог Сада ће организовати дискусију на који начин ученици могу да буду боље информисани о коришћењу школских финансијских средстава како би видели има ли простора да и школа учествује у финансирању дечјих акција.

Слепа и слабовида деца која су учествовала, истакла су мањак могућности која имају и организоваће састанак на коме ће дискутовати на који начин међугенерациска солидарност може допринети повећању могућности за децу са сметњама попут слабог вида и слуха. Деца из општине Батајница и слично деца из општинре Пожаревац су истакла да није довољно само да се акције солидарности сведу на прикупљање новца већ да треба организовати и заједничко време са онима којима желимо да помогнемо. Ученици са општине Ваљево су истакли да је потребно оснажити ученичке парламенте па ће онда и дечји активизам бити бољи. Деца из основне школе ис Винче желе да се међугенерациска солидарност користи као механизам превенција насиља, те предлажу да старији штите млађе и на тај начин ће се смањити насиље које одатле долази, од старијих. Ученици из општине Ћуприја су предлагали механизам међуопштинске солидарности као додатни и занимљив начин да се ради на међугенерациској солидарности. Ученици из Ниша су предложили сандуче поверења као начин унапређивања међугенерациске комуникације где се деца стиде да кажу неке ствари одраслима па неки решиви проблеми не буду решени.

СРЕДА, 4. октобар, 11:00-13:00 сати, Републички завод за социјалну заштиту

ДАН ОТВОРЕНИХ ВРАТА

• **Посета и пријем деце**

Ове године, у делегацији која је посетила представнике Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, била су деца, која су се истакла својим хуманитарним, образовним, културним и др. друштвеним ангажманом у локалној заједници, у пратњи изабраног родитеља, баке, деке, васпитача, наставника..., и на овај начин симболички подстакла међугенерациску солидарност. Директан сусрет деце са представницима Владе представља темељ партиципације деце у одлукама које их се тичу, а у свакодневном животу није уобичајен. Зато су Отворена врата традиционални део Програма Дечје недеље.

Деца и њихови одрасли пратиоци, били су у прилици да поставе питања, изнесу своја мишљења, размене искуства и предлоге у циљу унапређења положаја деце, као и развоја међугенерациске солидарности... У делегацији која је посетила представнике Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања били су присутни и еминентни ствараоци и уметници који раде за децу и са децом. Представници Министарства су деци на пријему уручили пригодне поклоне.

За децу су припремљене интерактивне радионице које су извели глумица Рада Ђуричин и глумац Небојша Миловановић а са децом су разговарали и дружили се шеф Одсека за послове у области популационе политике и финансијске подршке породици, Милена Антић Јанић и виши саветник Предраг Петровић из Министарства за рад, запошљавање, борачка и соц. питања. Деца и њихови домаћини су имали прилику да се опробају имитацији, глуми, рецитовању, поезији, игри...

ЧЕТВРТАК, 5. октобар, 13:00-14.30 сати, Скупштина града Београда

ДОДЕЛА НАГРАДА „НЕВЕН“ И „ДОБРА ИГРАЧКА“ - описано у тачкама А1 и А2

ПЕТАК, 6. октобар, од 12:00 до 13:30 сати, Центар за културу „Влада Дивљан“

ФЕСТИВАЛ ДЕЧИЈЕГ СТВАРАЛАШТВА

- **Презентација дечијег стваралаштва, изложба дечјих цртежа и додела награда, и Сајам организација цивилног друштва у Дечјој недељи 2017.**

Пријатељи деце Србије и Пријатељи деце Београда организовали су Фестивал дечјег стваралаштва, изложбу дечјих радова са ликовног конкурса на мото Дечје недеље и Сајам организација цивилног друштва, у сарадњи са општинским удружењима Пријатеља деце Београда. Планирано место одржавања фестивала је било испред Павиљона „Цвијета Зузорић“, на Калемегдану, али је дошло до промене локације због лоших временских услова, пре свега у интересу учесника програма, па је фестивал реализован у Центру за културу „Влада Дивљан“.

Програм је конципиран тако да промовише и афирмише право на игру, стваралаштво, културу и креативност, квалитетно слободно време, изражавање способности, знања и вештина сваког детета, без обзира на узраст уважавајући различита дечја интересовања. Фестивал је био и прилика за представљање активности које доприносе остваривању права детета у инклузивном окружењу, њиховој пуној партиципацији и интегрисању, са акцентом на право на игру и стваралаштво, квалитетно слободно време и рекреацији.

Програм је реализован под покровитељством Министарства за рад, запошљавање социјална и борачка питања Владе Републике Србије и Скупштине града Београда. Домаћин Фестивала је био Александар Јовичић, председник ГО Палилула.

Учеснике Фестивала поздржавили су у име организатора Љубица Бељански Ристић, председница Скупштине Пријатеља деце Србије, а у име домаћина, Александар Јовичић, председник ГО Палилула.

У програму је учествовало **158** деце и младих у присуству око **250** деце, професора, васпитача, директора школа, родитеља, представника Пријатеља деце Београда, Србије и општинских орг. Пријатеља деце. Учесници програма била су деца из предшколских установа, основних и средњих школа, деца са развојним тешкоћама, деца из маргинализованих група, уметници, чланови општинског већа Палилуле и јавне личности.

Уредник и водитељ програма био је Миња Субота, композитор и ТВ водитељ.

Пријатељи деце Београда и општинска удружења Пријатеља деце организовали су ликовни конкурс на мото Дечје недеље „Градимо мостове међу генерацијама за радост сваког детета“

После општинских селекција, на градски конкурс упућено је **257** радова. Селекторка, др Мирјана Ђошић, доктор ликовне уметности, наградила је **16** учесника конкурса и одабрала је **33** рада за излагање. На конкурс су учествовала деца из основних школа Београда у категорији млађих разреда, (1 – 4 разред) и старијих разреда, (5 – 8 разред). Награђеним учесницима ликовног конкурса дипломе, награде у књигама, компакт диск са ликовним радовима и Каталог изложбе уручили су Александар Јовичић, председник ГО Палилула и Љубица Бељански Ристић, председница Скупштине Пријатеља деце Србије.

САЈАМ ОРГАНИЗАЦИЈА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА

На Сајму организација цивилног друштва: удружења Пријатељи деце Земуна, Удружење самохраних родитеља и породица деце са инвалидитетом и Пријатељи деце Београда представили су своје програме и активности у корист деце. „Плава шкољка“, Удружење самохраних родитеља и породица деце са инвалидитетом у оквиру акције „ДЕЦА – ДЕЦИ“, свој деци учесницима Фестивала поклонили су осликане магнете са поруком „Доброте је више само ако је делимо“. Пријатељи деце Београда поклонили су 50 компакт дискова: Дечја карикатура „Мали Пјер“, „Летње и зимске креативне радионице сликарства, иконописа и стрипа“, програм „Духовске вечери“, Дечје васкршње радости“, програм „Заштитимо птице Београда“, едукативни програм „Хоћу да будем бољи“, програм такмичења рецитатота „Култира говора“...

**СУБОТА, 7. октобар, 11:00 -13:30 сати, Геронтолошки центар Београд - Дом Бежанијска
коса Београд**

МОСТОВИ МЕЂУ ГЕНЕРАЦИЈАМА

- **Размена стваралачких искустава кроз активности деце и старих**

Овај догађај развија међугенерациску солидарност, поштовање животног искуства старих суграђана, подстиче размену знања и вештина и успостављање квалитетне комуникације између деце и старих. Символично назван Мостови међу генерацијама, сусрет деце и старих - традиционални је део Дечје недеље.

Кроз заједничко дружење деце из предшколских установа и основних школа и корисника Геронтолошког центра Београд - Дома Бежанијска коса, кроз игровне и стваралачке радионице које су се одржали на паралелним пунктовима, деца и стари су правила ручно израђене паное, креирали и осмишљавали поруке међугенерациске солидарности, разговарали, рецитовали, певали...

У програму МОСТОВИ МЕЂУ ГЕНЕРАЦИЈАМА учествовало је 80 основаца београдских основних школа са општина Нови Београд и Земун и корисници Геронтолошког центра Београд - Дома Бежанијска коса. Овај програм у изразитој мери подржава социјалну инклузију, јер укључује децу и старе са развојним и другим тешкоћама, и подстиче учешће свакога према својим могућностима.

НЕДЕЉА, 8. октобар, од 11:00 – 13:00 сати

МАЛИ НЕДЕЉНИ РУЧАК

Национална он-лине кампања: „Стварајмо успомене – међугенерацки тренутак“

Национална он-лине кампања обухватала је објављивање свих заинтересованих грађана из удобности сопственог дома и дељење тих фотографија под #stvarajmouspomene хештегом. Фотографије су објављиване од самог почетка Дечје недеље а Пријатељи деце Србије су те исте фотографије делили на друштвеним мрежама као знак подршке и освешћивању значаја окупљања у породици. Иако је првобитни циљ био дељење фотографија недељног ручка у оквиру породице, ишло се корак даље те су тако објављиване фотографије које бележе разне тренутке који су се учинили важним и битним за трајно чување-тренутке излета, тренутке окупљања пријатеља, заједничких наступа, а све у циљу заступања међугенерацкије сарадње... Све фотографије се могу погледати претраживањем званичног хештега #stvarajmouspomene на друштвеној мрежи facebook као и на инстаграму.

Интернет изложба "Ја и моји пријатељи - свих генерација"

Интернет изложба за сву децу Србије предшколског и основношколског узраста, на тему мотоа ДН, предвиђена Програмом, изазвала је велико интересовање деце, родитеља и радника у образовању и васпитању, а 214 радова је стигло на интернет презентацију. Стручни жири наградио је укупно 20 радова из различитих категорија (предшколски узраст, нижи разреди основне школе, виши разреди основне школе), Пријатељи деце Србије обезбедили су награде су најбоље у виду књига и диплома. Ова интернет изложба је трајан резултат Дечје недеље у 2017. години и може се пратити на линку: <https://www.facebook.com/izlozbaDN17/>

Реализација Програма Дечје недеље на локалу

Дечја недеља је манифестација којој се сем деце сви радују, па је као и до сада обележена широм Србије, а десетине програмских активности су се укључиле сем локалних самоуправа и организација Пријатеља деце Србије на локалу: школе, предшколске установе, као и остале релевантне институције образовања, културе, социјалне заштите (библиотеке, читаонице, галерије...), као и организације цивилног друштва. Партиципација деце и младих у програмима и активностима Дечје недеље је једна од најважнијих програмских циљева и примера добре праксе, укључујући децу из осетљивих и маргинализованих група, а овај тренд, који у даљој реализацији Дечје недеље треба равнати. Овог пута, партиципација се односила и на најстарије грађане нашег друштва. Локални медији су се изузетно ангажовали у преношењу активности Дечје недеље. У великом броју локалних заједница организоване су изложбе на тему мотоа Дечје недеље у које су се укључиле предшколске установе и основне школе.

Представници околних самоуправа у сарадњи са локалним организацијама Пријатеља деце и другим партнерима, о реализацији програма Дечје недеље послали су Пријатељима деце Србије наративне извештаје који показују да је централна тема препозната и програмски подржана. Извештаји су анализирани зарад програмског унапређивања и архивирани.

Административни послови

Административна задужења у Дечијој недељи везаних за Уредбу Владе Србије, (израда, штампа и дистрибуција промотивног материјала и поштанских марака, израда, штампа и дистрибуција доплатних марака, дистрибуција комплетног пропагандног материјала и доплатних марака свим школама и локалним самоуправама у Србији, министарствима, установама културе...), су обављена на време и на устаљено најрентабилнији и најефикаснији начин. Приметно је поскупљење одређених услуга из ове ставке буџета, што се мора имати у виду у планирању буџета Дечје недеље у будуће.

Пријатељи деце Србије су и ове године успели да обезбеде бесплатне сале за програме, као и учешће великог броја ангажованих особа и услуга у Дечјој недељи, на волонтерској бази. Ове године Дечју недељу су подржали: Модна кућа МОНА, Продуцентска кућа НИРА, Књиговезница Паштрмац, Скупштина града Београда, Републички завод за социјалну заштиту, Народна скупштина РС, Геронтолошки центар Београд... У реализацији програма показан је одличан ниво сарадње са јавним, али и приватним сектором.

Медијски извештај

Присутством својих новинара и репортера у току Дечје недеље, активности су испратиле све три националне новинске агенције Тањуг, Бета и Фонет, и следеће медијске куће: „Политика“, „Радио телевизија Србије“, ТВ „Пинк“ „Радио Београд“, „ТВ Коперникус“, „ТВ Наша“, „Новосадска ТВ“ Медији дијаспоре, „Вечерње новости“, „Данас“, „РТВ Студио Б“, „Блиц“, „24 часа“, „Нару TV“, „ТВ Sky“, „Инфобиро“, многобројни национални и локални часописи, као и велики број локалних штампаних и електронских медија који су испратили дешавања у Дечијој недељи у својим локалним заједницама. Сервисне информације објављивала је агенција „Беоинфо“. Програм је представљен и на сајтовима Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Народне Скупштине Републике Србије и Скупштине града Београда. Интернет портали су кроз десетине чланака испратили догађаје. На сајту Пријатеља деце Србије и нашим странама на интернет друштвеним мрежама вођена је кампања промовисања мисије и визије Дечје недеље, пре, за време, као и након манифестације, а интернет изложба за сву децу Србије предшколског и основношколског узраста привукла је велику пажњу деце, као и родитеља и радника у образовању и васпитању. Пријатељи деце Србије су фотографисали и снимали све догађаје централног програма Дечје недеље.

ЗАКЉУЧАК

Чланови радне групе формирана за спровођење Дечје недеље 2017. сагласни су да је кроз креативне, едукативне и атрактивне програме у складу са општим циљем манифестације постигнута пажња читавог друштва и да је остварена намера да се акценат стави на међугенерациску солидарност и сарадњу... У квантитативном и квалитативном смислу урађено је доста више активности него што је програм предвидео, а преузети задаци обављени су на време, одговорно, квалитетно и креативно. Чланови Радне групе су поново констатовали да се административни и материјални трошкови и даље повећавају, што намеће разматрање

реконципирања одређених програмских решења, али и потребу за тражењем нових пријатеља манифестације.

Пријатељи деце Србије, са мрежом локалних организација Пријатеља деце и свих других сарадника из јавног и цивилног сектора наставиће да раде на промишљању и подизању нивоа програмског квалитета и видљивости саме манифестације, уз очекивану и традиционалну подршку, а у складу са својом мисијом и визијом континуирано и квалитетно баве се заштитом све деце и њихових права у најширем друштвеном контексту.

A.5. ТАКМИЧЕЊЕ ЗА НАЈБОЉУ ДЕЧЈУ КАРИКАТУРУ „МАЛИ ПЈЕР“

Ово је четврта година како се ово такмичење налази у Календару такмичења и смотри Министарства просвете, науке и технолошког развоја, а на иницијативу и у организацији Пријатеља деце Србије. Такмичење је на овај начин постало национално и обухватило је изузетно велики број учесника.

Градска и општинска такмичења организовала су општинска и градска удружења Пријатеља деце, активи наставника ликовне културе у сарадњи са школским управама и колегама из цивилног сектора.

“Мали Пјер” доприноси увођењу иновација у наставни програм и ваннаставне, слободне активности ученика у програму ликовне културе, а својим порукама и темама подстиче ученике да унапреде свој креативни потенцијал и да путем карикатуре на креативан и инвентиван начин изражавају своје ставове и виђења појава и изазова у друштву, школи, породици... Да развијају креативно мишљење, али и критички однос према себи и свом окружењу.

Пристигли радови ученика основних школа из целе Србије најчешће су инспирисани темама везаним за породицу, школу, спорт, културу, заштиту животне средине, али и негативним појавама у друштву као што су насиље, отуђење и кич... Поруке су најчешће кратке и сажете у једноставну мисао упућену свету одраслих.

На овогодишњем конкурс учествовало је више од 8.500 основаца из целе Србије. На финалну - републичку селекцију упућено је 299 дечја рада.

Стручни жири радио је у саставу: **Драгутин Гане Милановић, карикатуриста, Горан Дивац, карикатуриста и Маја Новаковић Јочић, професорка ликовне културе** - одабрао је за ову изложбу колекцију од **72 дечја рада, која можете видети на зидовима, а наградио је 14 аутора.**

Стручна комисија жирирала је 09. маја 2017. године у ОШ „Дринка Павловић“, у просторијама Пријатеља деце Србије. Након низа локалних изложби на општинским и градским/окружним нивоима, отварање Републичке изложбе Такмичење за најбољу дечју карикатуру „Мали Пјер“, **одржано је 23. маја 2017. у 12 сати, у галерији ОШ „Скадарлија“ у Београду.** Изложба је била отворена пет дана.

У име Пријатеља деце Србије, присутне је поздравила Ива Ераковић, извршна директорка Пријатеља деце Србије, говорећи о значају подршке креативности и уметничком изразу у образовању, као и значају повезивања школских и ваннаставних активности. Захвалила се свим покровитељима, организаторима, деци, школама, наставницима и родитељима на подршци дечјем ликовном изразу. Драгутин Гане Милановић председник Стручне комисије, говорио је о значају „Малог Пјера“ као начина за креативни и образовни развој деце, посебно се осврнувши на квалитетнију селекцију него у претходним годинама, посвећеност и зрелост како ученика, учесника конкурса и аутора карикатура, тако и наставника као ментора.

Награђеним ученицима награде су доделили, госпођа Ераковић и чланови републичке комисије. Награђенима су уручени комплети прибора за цртање, књиге и дипломе.

Изложби су присуствовали представници Пријатеља деце Србије и локалних организација Пријатеља деце, награђени ученици са професорима и родитељима, ученици и наставници београдских основних школа, ликовни педагози, уметници... Програм је водио глумац Иван Пантовић.

За реализацију програма урађени су каталог, плакат и позивница, ЦД са промотивним материјалом и свим изложеним радовима. За награђену децу, наставнике, као и госте изложбе приређен је ручак и освежење.

О такмичењу за најбољу дечју карикатуру „Мали Пјер“ извештавали су локални и национални медији, а Пријатељи деце Србије су активно представили све фазе „Малог Пјера“ на друштвеним мрежама и сајту.

Б. Посебни програми и активности

Б1. Деца у акцији! Одрасли и деца заједно ка сигурном и безбрижном детињству

Пријатељи деце Србије, у сарадњи са канцеларијом УНИЦЕФ-а у Србији и Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, реализовали су пројекат *Деца у акцији! Одрасли и деца заједно ка сигурном и безбрижном детињству*, чији је циљ да се допринесе смањењу насиља над децом кроз активно укључивање деце у процес доношења новог стратешког оквира за заштиту деце од насиља.

Пројекат је трајао од 1.9.2017 до 1.3.2018. и реализовао се у четири града Србије (Београд, Нови Сад, Ниш и Крагујевац) с тим да се преко активизма деце проширио и на 26 општина широм Србије преко два догађаја у Народној скупштини, за време Дечје недеље и за време Светског дана детета, који су окупили децу и навиши ниво политичког лидерства и институционалног оквира за децу (Министре, државни секретаре, помоћнике министара, народне посланике, заменицу заштитника грађана и повереницу за заштиту равноправности, представнике цивилног друштва, медија и многе друге), као и путем националног он-лајн истраживања о ставовима и препорукама деце везаним за заштиту деце од насиља.

Да би се деца укључила, реализовано је акционо, квалитативно, квантитативно, партиципативно истраживање, као и онлајн истраживање путем друштвених мрежа посредством интернета (по први пут у свету користећи технологију chatbot чиме су Пријатељи деце Србије били део глобалних иновација за децу).

Посебно смо поносни на квалитативно истраживање које користи игру као инклузивни начин рада са децом, где се обезбеђује учешће деце на близак и забаван начин.

Пројекат је посебно рачуна да буду укључена и деца која одрастају у отежаним условима због неког личног својства односно соцо-економског или здравственог статуса.

Имајући у виду ниво заинтересованости детета, могућности и принцип волонтеризма, циљ је био да се сагледа дечја перспектива о насиљу и формулишу препоруке за системску подршку и заштиту деце од насиља, које су узете у обзир приликом писања нове Стратегије за превенцију и заштиту деце од насиља захваљујући дечјем активизму који је на пројекту негова у раду Пријатеља деце Србије после паузе од година када је последњи пут ПДС имао групу деце која се бавила активизмом у заједници и јавним заступањем дечјих права, посредством пројекта

„Укључивање деце и младих у јавно заступање за доношење и имплементацију Локалних акциони планови за децу¹“. Овај податак не треба помешати са традиционалним неговањем волонтеризма и активизма младих за децу као кориснике, јер су овде деца била у партнерској улози на ретко високом нивоу партиципације а то је највиши ниво - сарадња деце и одраслих.

У жељи да додатно осигурамо укљученост деце у процес разматрања мера којима се утиче на смањење насиља над децом тј. заштиту деце од насиља, формирана је и дечја група „Деца у акцији!“, чији су чланови/це учествовали у Јавним расправама у вези доношења нове Стратегије за заштиту деце од насиља, као и на седници Савета за права детета Владе РС на исту тему.

Пројекат користи методологију партиципативног истраживања како бисмо заједно са децом континуирано утицали на доносиоце одлука, да се глас деце чује, али да се заиста и уважи у највећој могућој мери, сагледавајући општи принцип остварења најбољег интереса детета, као и начела УН Конвенције о правима детета, која поред осталог дефинише права на партиципацију и дечју заштиту за свако дете.

Резултате истраживања можете видети [овде](#).

Б2. „Одрживи циљеви развоја УН за младе“ (Erasmus+, Sustainable Development Goals 4 Youth)

Пројекат „Одрживи циљеви развоја УН за младе“, Пријатељи деце Србије (као партнер пројекта) реализовали су у периоду април - децембар 2017. на две локације, у Лондону и Београду.

Циљ ПДС-а у вези са тим пројектом је био да се јачају капацитети волонтера ПДС-а како би рад са децом био квалитетнији те осигурана међугенерациска сарадња у функционисању ПДС-а односно дугорочно обезбеђивање подмлатка организације те допринос одрживости организације кроз неговање следеће генерације лидера у организацији.

У Лондону је група волонтера ПДСа посетила партнерску организацију Асфар која се бави интеркултуралним учењем за младе, приоритизујући глобалне актуелности у зближавању различитих култура. Том приликом, волонтери ПДСа су кроз облик рада познат као омладинска размена ЕУ програма за младе „Еразмус плус“, стекли следећа знања и искуства:

- Упознавање са концептом људских права, историјатом и међународним развојним циљевима УН
- Вештине преговарања и доношења одлука у контексту међународног развоја
- Познавање циљева и рада институција Европске уније са актуелним дешавањима попут „Брегзита“ те политике проширења и сл.
- Коришћење спорта као начина смањења насиља међу децом и младима

Кроз шестодневни боравак у Лондону, крајем јула и почетком августа, волонтери су имали довољно времена да упознају град и културу Велике Британије те продубе своје знање енглеског кроз свакодневну комуникацију.

¹ Пројекат је имао за циљ да обезбеди партиципацију деце и младих како би УН Конвенција о правима детета заживела и у свакодневном животу кроз локалне и националне политике државе за децу (први Национални план акције за децу који је усвојен а који је пратило доношење Локалних планова акције за децу, пројекат је трајао од 2006 до 2011 и реализовао се у 12 општина у Србији од стране експерата Пријатеља деце Србије, уз финансијску подршку УНИЦЕФа).

Следећа фаза пројекта реализована је средином августа у Београду где су волонтери ПДС-а имали прилике да кроз практичан рад стичу организационе вештине и знања тако што су угостили вршњаке из Манчестера и Лондона. Порет практичног искуства, млади су заједно са вршњацима пратили тренинг на тему организацијоних вештина у циљу развоја активизма у заједници који ће доприносити социјалној инклузији и промоцији позитивних друштвених вредности.

Сви учесници пројекта, стекли су међународно признату сертификацију стечених компетенција преко система Youthpass чиме ПДС активно ради на личном и професионалном развоју својих волонтера/ки како би деца као крајњи корисници имала што боље узор.

Овај пројекат има посебан значај јер је поставио Пријатеље деце Србије на европску сцену и започео нову димензију у развоју организације тј. отворио поље међународне сарадње што је још један знак континуираног раста и развоја организације од 2011.

Б3. Пројекат „Лабораторија будућности“ (Easmus+, Future lab)

Пројекат се реализује у периоду март 2017 - јун 2018. Састоји се из реализације 3 међународна тренинга на тему социјалне инклузије и одрживог развоја, са партнерима из Немачке, Хрватске, Украјине и Бугарске, а лого Пријатеља деце Србије наћи ће се и на приручнику за активизам на пољу одрживог развоја, на енглеском језику и биће директно промовиран у 5 европских држава те на релевантним сајтовима ЕУ. Пројекат је финансиран од стране федералне јединице Савезне Републике Немачке, Баден-Виртемберг, и кофинансиран од стране ЕУ програма за младе „Еразмус плус“.

Први тренинг реализован је у августу 2017. у Хрватској, други крајем октобра 2017. у Украјини, а трећи почетком марта 2018. у Немачкој.

Циљ ПДС-а је био да се јачају капацитети волонтера ПДС-а како би рад са децом био квалитетнији те осигурана међугенерациска сарадња, односно дугорочно обезбеђивање подмлатка организације, те допринос одрживости организације кроз неговање следеће генерације лидера у организацији. Сви учесници пројекта, стекли су међународно признату сертификацију стечених компетенција преко система Youthpass чиме ПДС активно ради на личном и професионалном развоју својих волонтера/ки како би деца као крајњи корисници имала што боље узор.

И овај пројекат као и сарадња са Енглеском, има посебан у развоју организације у области међународне сарадње.

Остале активности – нови подстицаји и иницијативе

Чланови Управног одбора и други заинтересовани активисти Пријатеља деце Србије, као и извршна директорка организације, на различите начине били су активни у реализацији програма, учествовали су по позиву или по дужности на различитим стручним скуповима, конференцијама, округлим столовима, фестивалима и другим јавним манифестацијама, као и семинарима и едукацијама од важности за децу и јавно деловање којим се доприноси заштити, промоцији и остварењу права детета у духу позитивних промена, савремених кретања и остваривања циљева у складу са међународним и националним позитивним прописима који доприносе добробити деце.

Учествовали смо у Недељи парламентаризма у Србији (новембар), кроз интерактивну седницу средњошколаца о важности партиципације деце. Извршна директорка је на Фестивалу родитељства новог доба у Београду одржала предавање на тему „Безбедност деце на интернету“ (2. април), а учествовала је и на округлом столу „Насиље над децом“ (15. мај) у Прихватилишту за

децу Београд. Као програмска саветница Нушићијаде у Ивањици за дечју сцену, представила је рад ПДС-а и на овој манифестацији у августу, а Дражен Зацера је одржао 19. августа у Ивањици, обуку за волонтере Нушићијаде и представио им моделе волонтирања у ПДС-у. На свечаном отварању фестивала, ПДС и директорка ПДС-а, добили су признања за вишегодишњи допринос фестивалу. Пријатељи деце Србије у сарадњи са Пријатељима деце Новог Београда учествовали су у организацији догађаја „Не коцкај се са планетом“, поводом светског дана животне средине, на коме су реализоване еколошке радионице за децу основних школа Новог Београда (1. јуна), као и на Сајму удружења поводом Дана младих, у Канцеларији за младе Београда (12. август).

Кроз Мрежу организација за децу (МОДС) радили смо на активностима заступања и заговарања код доносиоца одлука и учествовали у јавним кампањама. Активни смо учесник састанака, радних група и тренинга у организацији МОДС-а, а директорка Ива Ераковић је активна као члан извршног одбора Мреже.

У току 2017. године гостовали смо у различитим ТВ и радио програмима, и појавили се као саговорници или реализатори активности које су у више десетина чланака представљени у штампаним медијима.

Веб-сајт организације је солидно ажуриран, а видљивост рада организације постижемо и кроз друштвене мреже Фејсбук, Твитер и Инстаграм. Крајем године предузели смо кораке за унапређивање сајта организације.

Континуирано подносимо конкурсну документацију за предлоге нових пројеката, како код домаћих, тако код страних донатора. У сталном смо процесу организационих и програмских унапређивања, оснаживању младих волонтера, сарадника и стручњака, као и унапређивању програмског рада и пратећих процедура и докумената. У процесу сталне едукације и развоја користимо позитивна искуства која усмеравамо у даљи развој.

Испред Управног одбора Пријатеља деце Србије,

Ива Ераковић

Извршна директорка